

FIETSRROUTE TUIN KUNST HOGELAND

(Kaart te verkrijgen bij De Kleine Plantage. gps-coördinaten te downloaden)

Groningen is zo mooi. Vooral als je op de fiets door de provincie rijdt. Wij zijn helemaal verknocht aan het Marnegebied, met zijn maren, de rietkragen, de hoogtes in het land en natuurlijk de luchten. Er gaat niets boven Groningen? Er gaat heel veel boven Groningen. Iets daarvan maak je mee als je door de Marne fietst. En wat is er nu mooier dan dat te combineren met geweldige kunst, prachtige tuinen, goed eten en eventueel een riant verblijf in een van de vele gastenkamers.

Deze fietstocht laat een deel van de schoonheid van Groningen zien en brengt je langs een aantal uitgelezen adressen.

DE TOCHT:

Start bij **De Kleine Plantage** in Eenrum, Handerweg 1. Hier is een expositie van nieuwe beelden van Trude van Assem, werk van Patricia Suèr en Jan Steen. De tuinen zijn op hun mooist en de kwekerij staat vol schatten. Een must voor de tuinliefhebber.

Vanaf De Kleine Plantage linksaf op de Handerweg, vervolgens weer linksaf (Oosterstraat).

Via de Zuiderstraat langs van der Meulen met de Ainrommer zwarte klompen. Deze klompen moest je hebben. Geen kapklompen, maar klompen met een leren band. Met een bloemachtig motief bewerkt. Onmiskenbaar Ainrommer Klompkes.

Richting Mensingeweer aanhouden.

Kanaal Baflo-Mensingeweer oversteken via de Bontjemertil. De naam is ooit bedacht door de gemeente, maar bij veel autochtonen niet bekend. Zo gaat dat soms. Over de nieuwe rotonde naar Mensingeweer. Sinds kort is de omleiding rond Ranum en Mensingeweer klaar. We gaan bij de Westerbrug het Mensingeweerster Loopdiep over.

Rechtdoor naar Schouwerzijl. Volg de Marneroute. Langs een timmerwerkplaats voor houten huisjes, banken en kippenhokken. De enige in deze buurt. Niet zoals bij Twijzel in Friesland waar de ene houten huisjes bouwer naast de andere staat.

Richting de wierde van Groot Maarslag. Voor het straatbord 'Groot Maarslag' rechtsaf in de bocht over een gras-pad (Paaltje Waddenwandelen 90). Goed begaanbaar en vaak gemaaid. Soms nat en hoog gras. Altijd hobbelig.

Op de betonstraat bij de stalen elektriciteitskast naar links.

Doorrijden naar de Historische Begraafplaats 'Klein Maarslag'. Deze begraafplaats wel even bekijken. Mooi, verlaten, idyllisch, met gietijzeren hekwerken, enigszins in verval, laten we zeggen met het patin van ouderdom. Voor de begraafplaats is een half verhard pad naar rechts. Het lijkt de toegangsweg tot een woning, maar het pad gaat om de woning heen. Ook kan je over het betonnen boerenerf de route vervolgen. Achter dit erf is een graspad naar Abelstok, een oude boomgaard. Een mysterieuze plek met een massa niet meer onderhouden fruitbomen, met hoge brandnetels. Ooit een werkend bedrijf, nu in verval, maar een paradijs voor vogels, reeën en andere beesten. Rovers huizen hier in verlaten caravans. Dus spannend tot en met. Door Abelstok heenrijden tot aan de maar. Veel kronkelende waterlopen in Groningen heten 'maren'. Maren zijn meestal smalle, ondiepe, onregelmatige, soms ook niet-natuurlijke stroompjes ([slootjes](#)) die al eeuwenlang door het landschap stromen. In de negentiende eeuw meende men wel dat de naam 'grenssloot' betekende. Bij de maar 'De Kromme Raken' linksaf over het betonnen fietspad.

Dit pad volgen tot aan de brug over 'De Kromme Raken'. Over de Looptil langs scheepswerf Brands, door Warfhuizen. Vaart Oostzijde en Vaart Westzijde. Misschien even rechtsaf naar de kerk. Geruis uit de kluis. Pater Hugo begon hier in 2001 zijn kluizenaarsleven. Bijna altijd open.

Het Warfhuisterloopdiep blijven volgen.

Bij de Wehesterbrug, niet over de brug, maar rechtdoor over een slingerend fietspad richting Zuurdijk. Via Kattenburg richting Douwen. Een mooie slinger door het land.

Bij Douwen niet de brug over. Weg naar 't Stort is wegens instortingsgevaar door de afkalving gesloten. Hoe bedenk je het. 't Stort is de vroegere vuilstort van Leens. Eens een armenbuurt, nu heel smakelijk om te wonen.

Brug dus niet over, maar rechtdoor langs een breed water, het Husingokanaal. Fantastisch voor het schaatsen, en varen natuurlijk. Maar schaatsen, dat is pas geweldig op de Groninger Maren, op het Reitdiep, op het Lauwersmeer. Donker krakend ijs, lage zon, verdroogd riet, hoe romantisch wil je het hebben. Het is hier, gratis en voor niets.

Richting Leens aanhouden. Tot aan de natuurkampeerplaats 'Leensterillen'. Ooit een nietsig ruilverkavelingsbosje en nu een paradijsje voor rustzoekers. Aanlegsteigers erbij. Een beetje vissen en aan de waterkant zitten. Vroeger heb ik veel gevist samen met een vriend gingen we om 5 uur 's ochtends vissen op enkele tientallen meters van elkaar vandaan. Tegen tien terug. Niks vong'n, maar heerlijk samen gevist.

Water blijven volgen langs het jaagpad naar Ulrum (Paal Waddenwandelen 45). Hier staat zo'n mooie jaagpaal met rol. De vrouwen trokken vroeger de tjalk aan een lang touw. Bij de bochten in de vaart stond dan altijd zo'n trekpaal. waarlangs het touw geleid werd. Anders werd het schip de wal in getrokken.

Het is een goed begaanbaar gras-pad met half-verharding. Soms wat hoog gras maar te doen. En wat een zichten weer over het Groninger land.

Voor degenen, die op asfalt willen blijven is er een route linksaf richting Zuurdijk en aan het eind van de weg naar rechts richting Ulrum. Men komt langs een afslag naar Vliedörp. Ooit een dorp, maar met de stormvloed in de 18^e eeuw weggevaagd. De overgebleven bewoners werden opgevangen in Zuurdijk. Vliedörp is nu nog een soort wierde en begraafplaats. In 2010 werd op deze eeuwenoude begraafplaats op deze wierde genaamd 'Ol Weem', tijdens de nacht van Elektra (een cultureel spektakel op de meest bijzondere plekken), een intiem nachtelijk concert gegeven bij volle maan. De begrafenis cantate BWV 118 uit 1737 werd gezongen en gespeeld tussen de grafzerken, waarvan er een uit hetzelfde jaar stamt als de Bach cantate. Het neemt maar een kwartiertje om hier te kijken. We gaan door op het jaagpad of het trekpad langs het water.

Langs het jaagpad verder tot Ulrum. Brug over en gelijk linksaf langs water, langs het haventje van Ulrum met de oude sleperts. Doorrijden over de Trekweg. Aan het eind linksaf, langs de begraafplaats 'Snakkeburen'. Voor de ooievaarspaal naar rechts H. de Cockstraat, jawel. Voor de gelovigen onder ons en degenen die op de hoogte zijn van kerkafscheidingen, markeert de Cock toch wel een bijzondere tijd. In 1834 scheidde hij zich met zijn medestanders af van de Nederlands Hervormde Kerk en zij tekenden de 'Acte van Afscheiding of Wederkeering'. Dat leidde weer tot een maalstroom van afscheidingsperikelen. Lees de geschiedenis er maar op na.

Om de kerk heen door de H. Scholtestraat, rechtdoor via de Nieuwstraat. Aan het eind rechtsaf naar Louten. Ook hier aan het eind rechtsaf. Zicht op Hotel Neptunus, een karakteristiek Gronings gebouw. Langs het hotel rijden doorrijden tot **BIJ DE KUNSTENAARS**, Noorderstraat 14. Rechts, tegenover Bakker Ulrum. Margriet Barends (Beelden in brons, CorTenstaal, kunststof en keramiek. Schilderijen en tekeningen) en Harm van der Meulen (Schilderijen en tekeningen: landschappen en portretten) hebben hier hun ateliers en expositieruimtes en niet te vergeten een mooie tuin met thee en lekkers. In de expositieruimte is als gast goud- en zilversmid Bram van Huis uit Den Andel met zijn strakke en elegante sieraden aanwezig. Ook logies en ontbijt in het karakteristieke pand.

<http://www.bijdekunstenars.com>

Daarna richting Leens. Rechtdoor over de Noorderstraat. Ulrum uit, naar Leens. Langs boerderij Westerhouw. De wierde op en vlak na de wierde bij het plaatsnaambord Leens is links van de weg: **LANDGOED EN PARKTUIN OOSTERHOEW**, Hoofdstraat 35, voor bezoek en eventueel lunch. Hier kromt de tijd en wordt het patin van ouderdom een aparte schoonheid. De tuin, oorspronkelijk ontworpen door de te vroeg overleden tuinarchitect Klaas Noordhuis is vereenvoudigd, maar blijft boeiend. In de plantenjagerskamer is een memorial voor Klaas Noordhuis te zien. Alle schilderijen die de dichter C.O. Jellema heeft verzameld zijn van onder tot boven in de woonkamer opgehangen als een hommage aan de Groninger Figuratieven. Christiaan Klasema bereidt hier de lunch voor wie zich heeft aangemeld. Overnachten in Oosterhouw is een belevenis. <http://www.oosterhouw.nl>

Vervolgens rijden we door Leens heen richting de borg Verhildersum en gaan voor Verhildersum onder de snelweg door richting Grijssloot. Vlak voor Grijssloot het fietspad naar Kloosterburen nemen. Brug over en in Kloosterburen is **BIJ ANNE WINE**, Hoofdstraat 69, een spannende wilde tuin met bouwsels, beelden en zitjes, installaties en follies. De borrel staat klaar. Het huis herbergt een collectie kunst waar je stil van wordt en tijdens het rondje Tuin Kunst Hogeland is er een expositie van drie fotoavonturiers, met als gastkunstenaars Ra van der Hoek en Hans Sas. Overnachten te midden van een gigantische verzameling hedendaagse kunst is een cadeau dat je je moet gunnen. En dan ook nog een biologisch ontbijt met zelfgemaakt brood. Het kan niet op.

<http://www.annewine.nl/>

Even voor Anne Wine is het antiquariaat Bij Tij En Ontij met een tafel vol met geïllustreerde poëzie in het kader van de tuin en kunst manifestatie. IJme is hier de baas en runt ook de webshop Antiqbook, over de hele wereld bekend. Binnen kijken is een must! <https://www.antiqbook.com/index.php?!=nl>

De fietstocht gaat verder over de wegen naar Molenrij en Kleine Huisjes naar Broek. Tussen Kleine Huisjes en Broek is links een afslag naar Altapon en Havenga. Als je tijd en zin hebt neem dan deze weg tot aan de dijk. Je komt door een automatische slagboom. Bij de dijk even over de dijk lopen en het wad bewonderen. Uitgewaaid en energievool weer terug voor het laatste stukje. Voor ons heeft het wad een enorme aantrekkingskracht. Het is alsof de openheid van het wad je hoofd leeg maakt, zodat je er weer tegen kan. Even lucht happen en uitwaaien. En als de tijd daar is zeekraal en Japanse oesters oogsten. En dat dan samen met vrienden opeten.

In Broek voor de brug naar rechts langs het Broekstermaar tot Hostellerie Broekstermaar. Hier de maar blijven volgen over het fietspad. Prachtig door de landerijen. Slingerend kom je bij een Hoogholtje (een hoge brug) waar je af moet stappen. Fietspad volgen langs een oude boerderij, langs de Eenrumerstreek naar de weg tussen Wehe-Den Hoorn en Eenrum. Vanuit hier weer naar De Kleine Plantage.

Dik 30 kilometer gereden.